

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ЗВІТ

Комітету НААУ
з питань лобіювання

за 2025 рік

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМІТЕТ

Комітет з питань лобювання є постійно діючим колегіальним дорадчим органом, утвореним при Національній асоціації адвокатів України рішенням Ради адвокатів України від 09 вересня 2025 року №173.

Комітет створений з метою представлення та захисту інтересів адвокатської спільноти перед органами державної влади, регуляторами та іншими зацікавленими сторонами, аналізу та оцінки потенційного впливу законодавчих та політичних ініціатив на адвокатську спільноту; надання підтримки та проведення навчань адвокатам, які прагнуть брати участь у лобюванні та адвокації.

Основними завданнями Комітету є:

- створення внутрішнього обліку адвокатів-лобістів;
- розробка навчальних методичок;
- регулярне проведення досліджень інструментів лобювання;
- проведення тренінгів, навчальних семінарів та форумів;
- проведення кампаній з метою висвітлення проблем та варіантів їх вирішення;
- проведення заходів для клієнтів з метою просування лобювання, як одного з інструментів отримання результату;
- збір та аналіз проблем, які стосуються адвокатської спільноти;
- надання чиновникам, законодавцям та іншим зацікавленим особам інформацію про проблеми, які стосуються адвокатської спільноти та клієнтів;
- розробка рекомендацій стосовно законодавства;
- участь у публічних дискусіях про проблеми, які стосуються адвокатської спільноти або клієнтів;
- виступи на публічних заходах та ведення соціальних мереж;
- налагодження та підтримка зв'язків з чиновниками, законодавцями та іншими ключовими особами, які приймають рішення

2. СКЛАД КОМІТЕТУ

станом на 31.12.2025

Голова Комітету

Шевчук Олексій Анатолійович

Заступник голови Комітету

Шаповалова Ірина Володимирівна

Секретар Комітету

Горбань Богдан Юрійович

Склад Ради Комітету

Гаджук Олена Сергіївна

Кумановський Михайло Володимирович

Кешкентій Денис Володимирович

Копійко Юлія Сергіївна

Куц Ярослав Олександрович

Лещенко Олександр Вікторович

Тютюнник Валентина Анатоліївна

Федорчук Кирилл Юрійович

3. ПРОВЕДЕНІ ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ ПРОТЯГОМ 2025 РОКУ

Лобіювання як правовий інструмент впливу на державні інституції лише нещодавно отримав своє законодавче регулювання. Які є межі поєднання адвокатської діяльності з лобістською практикою, гарантії незалежності та стандарти професії?

Ці та інші питання обговорювалися на установчому засіданні новоствореного Комітету Національної асоціації адвокатів України з питань лобіювання.

Модератором заходу виступив голова Комітету **Олексій Шевчук**. Участь у роботі взяли адвокати **Ірина Шаповалова, Богдан Горбань, Валентина Тютюнник, Юлія Копійко, Кирило Федорчук, Ярослав Куц, Олександр Лещенко та Олександр Бондарчук** (останні двоє також представляли Національну асоціацію лобістів України). Усі вони виявили бажання стати членами Комітету НААУ і взяти на себе відповідальність за виконання певних напрямів роботи.

Установче засідання Комітету НААУ засвідчило готовність адвокатської спільноти системно долучатися до формування нової правової сфери. Пропозиції щодо формування його повного складу будуть передані на затвердження голові НААУ, РАУ Лідії Ізовітовій.

Першими напрямами роботи членів Комітету стане вироблення практичних інструментів для розмежування адвокатської та лобістської діяльності, підготовка пропозицій щодо посилення гарантій, а також узгодження законодавчого регулювання із позицією професійної спільноти.

Створення методичних матеріалів, навчальних програм і типових документів має сприяти формуванню чітких правил, а взаємодія з парламентом, НАЗК і ДПС – виробленню підходів до гарантій, декларування та оподаткування адвокатів-лобістів.

Детальніше за посиланням: <https://surl.lu/uygvhn>

28 листопада було проведено планове засідання Комітету у великій залі НААУ. На порядок денний було винесено затвердження навчального курсу «Адвокат у сфері лобіювання: правові та етичні аспекти».

Заступник Голови Комітету **Ірина Шаповалова** спільно з членами Ради Комітету **Валентиною Тютюнник та Юлією Копійко**, які розробили навчальний курс «Адвокат у сфері лобіювання: правові та етичні аспекти». Автори зазначили, що відповідний курс має 8 модулів і розроблений за методологією Вищої школи адвокатури з метою його подальшого включення у перелік курсів для підвищення кваліфікації адвокатів.

Голова Комітету зазначив, що ознайомився з курсом «Адвокат у сфері лобіювання: правові та етичні аспекти» та вважає його добре розробленим. Головуючий додав, що освіта та підвищення кваліфікації у сфері лобіювання – є вкрай важливим заходом, адже на даний час схожих за змістом освітніх курсів не існує. У зв'язку з цим Головуючий запропонував затвердити навчальний курс «Адвокат у сфері лобіювання: правові та етичні аспекти» та звернутись у Вищу школу адвокатури НААУ для включення відповідного освітнього курсу у перелік навчальних програм із підвищення кваліфікації адвокатів.

4. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана за сприяння Національної асоціації адвокатів України оголосив всеукраїнський юридичний студентський конкурс «Нова Україна очима молодих правників». Кращі роботи отримають грошові призи.

Презентація конкурсу відбулася **4 грудня** в пресцентрі [УНІАН](https://www.unian.com/).

Участь у заході взяли ректор Університету **Дмитро Лук'яненко**, директор юридичного інституту КНЕУ Людмила Кожура, її заступник **Світлана Задерейко**, голова Центру правничої інформації, професійного розвитку та експертних досліджень інституту, голова Комітету НААУ з питань лобювання **Олексій Шевчук**, голова Комітету НААУ з питань інформаційної політики та взаємодії із засобами масової інформації **Юрій Радзієвський**, голова Молодіжного комітету НААУ – UNBA NextGen **Ігор Андреев**, керівник секретаріату НААУ **Вадим Красник**.

Проект покликаний залучити молодих правників до формування майбутнього правового порядку. На цьому наголосив фундатор конкурсу О.Шевчук. Він підкреслив, що участь можуть брати студенти будь-яких вишів і саме молоді правники мають сформулювати бачення правових гарантій держави після перемоги. «Останні роки країна перебуває в режимі турбулентності. Ми багато говоримо про мир, про перемогу, але ніхто не запитав молодь, чи готова вона до нової країни. Саме тому ми оголосили цей конкурс – щоб молоді юристи самі запропонували, яким має бути безпековий договір України», – відзначив спікер.

О.Шевчук повідомив, що призовий фонд конкурсу складає 500 тис. грн., які пожертвували адвокати. Також він оголосив структуру призового фонду: 200 тис. грн. – за перше місце, 150 тис. грн. – за друге, 100 тис. грн. – за третє. Ще 50 тис. грн. становитиме спеціальна премія фундатора конкурсу.

Детальніше за посиланням: <https://is.gd/dZKg6Q>

5. ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, КОМЕНТАРІ) ПРЕДСТАВНИКІВ КОМІТЕТУ

З метою надання підтримки та проведення навчань адвокатам, які прагнуть брати участь у лобіюванні та адвокації, при Національній асоціації адвокатів України створено постійно діючий колегіальний дорадчий орган – Комітет з питань лобіювання.

Відповідне [розпорядження від 09.09.2025 №173 підписала голова НААУ, РАУ Лідія Ізовітова](#).

Головою новоутвореного Комітету призначено адвоката Олексія Шевчука, який раніше очолював Комітет НААУ з питань інформаційної політики та взаємодії із ЗМІ.

Комітет, зокрема, буде займатися організацією проведення тренінгів та навчальних семінарів із залученням національних та міжнародних експертів, інших заходів з метою просування лобіювання, як одного із законних та ефективних інструментів впливу на процес прийняття рішень у публічній політиці.

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/bfymez>

У НААУ підготували порадишник, який допомагає розмежувати правовий статус адвоката і лобіста, пояснює межі допустимої діяльності кожного з них та запобігає можливим порушенням етичних і правових стандартів під час участі у формуванні публічної політики.

Документ розроблено членами Ради Комітету НААУ – **Іриною Шаповаловою, Валентиною Тютюнник та Юлією Копійко**.

Гайд містить систематизовані рекомендації щодо відмежування адвокатської діяльності від лобістської, зокрема критерії, за якими визначається мета, предмет, форма та правові наслідки кожного виду професійної участі у процесах ухвалення рішень.

Адвокат здійснює правничу допомогу клієнту на підставі договору, керуючись законом і Правилами адвокатської етики, тоді як лобіст представляє інтереси замовника з метою впливу на формування чи зміну публічної політики. Тому поєднання цих ролей може створювати конфлікт інтересів або викликати питання щодо дотримання професійної незалежності адвоката.

«Сучасний адвокат дедалі частіше працює у сфері публічних комунікацій – взаємодіє з парламентом, урядом, бізнесом. Проте такі дії мають чіткі межі, визначені законом, - прокоментував матеріал голова Комітету Олексій Шевчук. - Тому представники Комітету створили практичний орієнтир, який допоможе адвокатам працювати також лобістами, не виходячи за межі адвокатської етики».

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/affeg>

5. ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, КОМЕНТАРІ) ПРЕДСТАВНИКІВ КОМІТЕТУ

У НААУ підготували зразок договору про надання послуг з лобіювання, який відповідає вимогам профільного закону, та враховує особливості здійснення такої діяльності особами, що надають правничу допомогу.

Відповідно до [Закону «Про лобіювання»](#) незалежна професійна діяльність адвокатів щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги клієнту не є лобіюванням. Але адвокат може стати лобістом.

Правочином, відповідно до якого суб'єкт лобіювання здійснює лобіювання на замовлення клієнта в комерційних інтересах бенефіціара, є договір про надання послуг з лобіювання. Основні вимоги до договору лобіювання визначені у ст. 9 Закону.

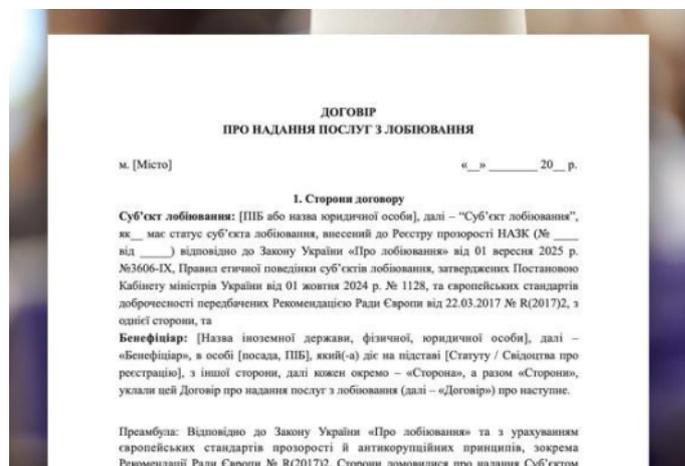
Комітет НААУ опрацював положення цього Закону, Правил етичної поведінки суб'єктів лобіювання, затверджених постановою Кабінету Міністрів від 01.10.2024 [№1128](#), та європейські стандарти доброчесності (рекомендація Ради Європи від 22.03.2017 №R(2017)2), на основі яких розробив зразок договору про надання послуг з лобіювання.

Над документом працювали голова Комітету **Олексій Шевчук** та члени Комітету **Ірина Шаповалова**, **Богдан Горбань**, **Валентина Тютюнник**, **Михайло Кумановський**, **Денис Кешкентій**, **Юлія Копійко**, **Ярослав Куц**, **Олександр Лещенко**, **Кирилл Федорчук**, **Олена Гаджук**.

Зразок договору визначає предмет діяльності та враховує які його характеристики є обов'язковими для узгодження на етапі підписання договору, розкриває обсяг послуг та деталізує права та обов'язки сторін, врегульовує питання щодо оплати послуг, конфлікту інтересів та інших важливих аспектів взаємодії сторін під час здійснення лобіювання.

З текстом типового договору про надання послуг з лобіювання можна ознайомитись [тут](#).

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/wdwsvs>

14 листопада опубліковано статтю заступника Голови Комітету **Ірини Шаповалової** на тему **“Як «люди з коридору» стали частиною демократії: історія лобіювання”**.

5. ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТІ, КОМЕНТАРІ) ПРЕДСТАВНИКІВ КОМІТЕТУ

Лобіювання – невід’ємна частина сучасних демократичних систем, де громадськість і бізнес мають можливість впливати на формування державної політики. Але перш ніж цей інструмент став прозорим і закономірно врегульованим, він пройшов довгий шлях – від кулуарних переговорів у коридорах парламентів до визнаного механізму суспільного діалогу.

Країною зародження лобізму вважаються США, однак дослідники й досі не дійшли єдиної думки щодо точного періоду появи терміна «лобізм» у політичній системі Сполучених Штатів.

Саме поняття «лобізм» (lobbyism) походить від англійського слова lobby, що в буквальному перекладі означає «коридор». В англійську мову воно прийшло із середньовічної латини: у XVI столітті lobia називали проходи в монастирях, а згодом – вузькі криті галереї для прогулянок членів палати громад англійського парламенту.

Ймовірно, «лобі» уже тоді набуло політичного забарвлення, і є припущення, що після засідань члени парламенту виходили в коридор, де їх зустрічали прохачі, зацікавлені в угодах із представниками влади.

Лобізм як явище виник у Сполучених Штатах одночасно з появою самої держави, оскільки демократична система управління сприяла швидкому становленню цього політичного інституту. З розвитком традицій слово «лобі» набуло ширшого змісту, зокрема – кулуарного вирішення політичних питань, об’єднання груп осіб, які відстоюють приватні інтереси в органах влади, чи навіть форми тиску на законодавчий процес.

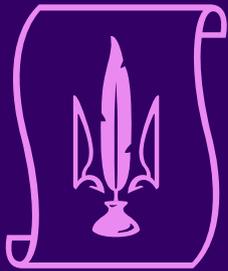
Імовірно, історія лобіювання бере початок із президентства Улісса Гранта (1869–1877) та вестибюля готелю Willard у Вашингтоні, де він часто зупинявся. За легендою, політики, дізнавшись, що президент вечорами курить сигари у вестибюлі готелю, збиралися там, аби поспілкуватися з ним і вплинути на потрібні політичні рішення. Втомлений їхніми проханнями, Грант називав таких відвідувачів «людьми з коридору» – лобістами.

Деякі джерела зазначають, що лобісти збиралися в Willard ще до президентства Гранта – наприкінці XVIII – на початку XIX століття, коли парламентарі, що приїжджали до Вашингтона на засідання, зупинялися саме в цьому готелі. За іншою версією, лобізм з’явився ще раніше, адже в документах штату Пенсільванія термін «лобі» в політичному значенні трапляється вже в 1808 році. Згодом прояви лобіювання фіксуються в 1830-х роках у штаті Огайо, а на федеральному рівні активність лобістів помітно зростає з 1840-х.

Так чи інакше, лобіювання почало набирати обертів саме за адміністрації Гранта – напередодні так званого «позолоченого століття». У цей час найбільш впливові лобі у Вашингтоні були пов’язані із залізничними субсидіями та тарифами на вовну. В окремих штатах лобісти діяли у найрізноманітніших сферах – від промисловості до азартних ігор. Так, Чарльз Говард із лотерейної компанії штату Луїзіана активно просував закріплення в законодавстві штату вимоги щодо отримання ліцензії на продаж лотерейних квитків.

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/bybiso>

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ